

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.41 (3067) ●

● ЧАЦВЕР, 1 лістапада, 2007

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

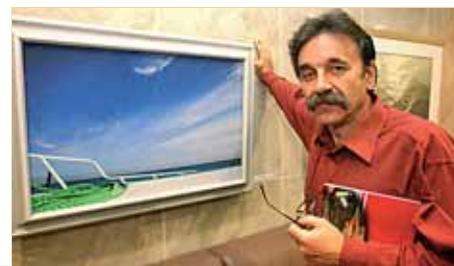

Адпачынак з карысцю для здароўя

У апошнія гады расце колькасць замежных грамадзян, якія жадаюць адпачыць у беларускіх санаторыях і прафілакторыях **Стар. 2**

З чаго складваюцца вялікія справы **Стар. 3**

Усе колеры свету **Стар. 4**

Віцебск выходзіць на сувязь з Оксфардам

Ганна Бяляцкая

У Оксфардскім універсітэце (Вялікабрытанія) студэнты дыстанцыйна вывучаюць прадмет “Інфармацыйныя тэхналогіі ў Рэспубліцы Беларусь”. Курс вядзе загадчык кафедры камп’ютэрнай адукацыі Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны (ВДАВМ), дацэнт, кандыдат фізіка-матэматычных навук, член-карэспандэнт Беларускай інжынернай акадэміі, сапраўдны ўдзельнік Оксфардскага універсітэта Міхаіл Барысевіч.

Студэнтам Оксфарда беларускія выкладчыкі з дапамогай Інтэрнэт-тэхналогій таксама чытаюць курсы па вышэйшай матэматыцы, па сусветных інфармацыйных тэхналогіях, па тэорыі прыкладнай матэматыкі. Дыстанцыйнае навучанне арганізавана з ВДАВМ, а самі лекцыі, правяральныя тэсты і лабараторныя заданні з’яўляюцца сумеснай распрацоўкай віцебскіх выкладчыкаў і Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. У бягучым навучальным годзе дыстанцыйныя заняткі ў Оксфардзе ў беларускіх выкладчыкаў пачнуцца ў другім семестры.

Інтэрнэт-навучанне праходзіць наступным чынам. Кожны студэнт атрымлівае індывідуальны код, з дапамогай якога ён уваходзіць у навучальную Інтэрнэт-прасторы. Тут яму прадстаўлена

Кандыдат фізіка-матэматычных навук Міхаіл Барысевіч выкладае студэнтам з Оксфарда

заданне: пералік лекцый, практычных заданняў і вынікавых тэстаў, якія ён павінен вывучыць за дадзены перыяд часу ў адпаведнасці з навучальным планам. Лік спроб бясплатнага выканання тэстаў таксама строга абмежаваны. Калі ў тэрміны заданне не выканана, студэнт не атрымлівае залік і, адпаведна, не дапускаецца да заключнага этапа праверкі ведаў — вочнага экзамену ў вы-

кладчыка.

Міхаіл Барысевіч падкрэсліў, што дыстанцыйнае навучанне з’яўляецца прэагатывай не толькі англійскіх студэнтаў. З дапамогай Інтэрнэта вучацца студэнты завочнікі Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны, спецыялісты, якія павышаюць сваю кваліфікацыю ў акадэміі і, вядома, студэнты дзённага аддзялення. На абсталяванне толь-

кі аднаго класа дыстанцыйнага навучання за кошт рэспубліканскага бюджэту і ўласных сродкаў віцебскай акадэміі было выдзелена амаль 40 тысяч долараў ЗША. Зараз вядзецца падрыхтоўка да адкрыцця другога такога класа. Наступным крокам у развіцці Інтэрнэт-тэхналогій тут стане тэлеінтэрнэт, калі сувязь можа быць устаноўлена пры дапамозе тэлевізійнай антэны.

Міжкультурны цэнтр расказа пра гісторыю і сучаснасць

Адным з заснавальнікаў Міжкультурнага лацінаамерыканска-беларускага цэнтра La casa de ALBA ў Мінску стане венесуэльская дзяржаўная нафтагазавая карпарацыя Petroleos de Venezuela (PDVSA GAS), адзначыў намеснік кіраўніка Дэпартаменту па нацыянальнай газіфікацыі Венесуэлы Хасэ Лопес, які ў складзе дэлегацыі карпарацыі наведаў Мінск.

Іван Цыганкоў

У Беларусі яшчэ недастаткова ведаюць аб краінах Лацінскай Амерыкі, а з адкрыццём La casa de ALBA інфармацыя знач-

на папоўніцца. У Венесуэле таксама пакуль мала дасведчаны аб культуры, традыцыях, гісторыі і сённяшнім жыцці Беларусі. “Для мяне было адкрыццём даведацца, што Беларусь вельмі

моцна пацярпела ў гады Другой сусветнай вайны, а таксама аб тым, што прыйшлося перажыць беларусам у гады фашыскай акупацыі.

У нас вельмі мала ведаюць

аб гэтым важным гістарычным перыядзе, калі ваша краіна гераічна супрацьстаяла захопнікам”, — адзначыў Хасэ Лопес.

Асноўнай мэтай візіту венесуэльскай дэлегацыі было ўзгадненне праекта дагавору аб праектаванні газаводу ў пяці раёнах горада Барынас з удзелам беларускіх спецыялістаў. Абмяркоўваліся таксама дэталі правядзення газіфікацыі Барынаса, магчымасці стварэння ў Венесуэле зборчай вытворчасці газавых пліт з выкарыстаннем беларускага вопыту.

ВЕСТКИ

Параўнанне рэгіянальнага з глабальным

Створана база дадзеных сацыяльна-эканамічнага развіцця BelarusInfo.

База дадзеных BelarusInfo прызначана для маніторынгу прагрэсу ў дасягненні задач устойлівага развіцця на нацыянальным і рэгіянальным узроўнях у адносінах да мэтай развіцця тысячагоддзя, вызначаных на глабальным узроўні. Як расказала першы намеснік міністра статыстыкі і аналізу Галіна Гасюк, у BelarusInfo ёсць паказчыкі, якія характарызуюць сацыяльна-эканамічнае развіццё рэспублікі, абласцей і горада Мінска, дэмаграфічную сітуацыю, становішча дзяцей і жанчын. У ёй прадстаўлены дадзеныя за перыяд з 2000 па 2006 год.

Распрацоўкай сістэмы займаліся спецыялісты Навукова-даследчага інстытута статыстыкі і Мінстата. Фінансаванне ажыццяўлялася беларускім урадам сумесна з ЮНІСЕФ. Гэтая міжнародная арганізацыя аказвала тэхнічную дапамогу.

У бліжэйшай перспектыве будзе забяспечаны адкрыты доступ да гэтай базы дадзеных праз Інтэрнэт на сайце Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Нёманскі крышталі на берэзе Цемзы

Шклозавод “Нёман” плануе ў 2008 годзе адкрыць фірменны магазін у Лондане.

Зараз прадпрыемства вырабляе каля трох тысяч відаў прадукцыі з крышталю і шкла. Амаль 70 працэнтаў вырабаў рэалізуюцца за мяжой. Прадукцыя “Нёмана” карыстаецца попыткам у Расіі, краінах Балтыі, у Германіі, Галандыі, Балгарыі, Бельгіі, Грэцыі, Італіі, Францыі, Канадзе, ЗША, Казахстане, Нідэрландах і Бразіліі. Вырабы шклозавода паспяхова рэалізуюцца менавіта праз фірменныя магазіны ў Беларусі, а таксама ў Азербайджане (Баку) і Аўстрыі (Вена). Плануецца, што ў наступным годзе фірменныя магазіны або гандлёвыя дамы адкрыюцца ў кожным абласным цэнтры рэспублікі, а таксама ў некаторых гарадах краін блізкага і далёкага замежжа.

Адпачынак з карысцю для здароўя

З кожным годам усё больш замежных грамадзян жадае адпачыць у беларускіх санаторыях і прафілакторыях

Вольга Кісялёва

Беларускія санаторна-курортныя ўстановы адзначаюць штогадовы рост колькасці замежных грамадзян, якія жадаюць адпачыць і паправіць сваё здароўе ў рэспубліцы. За дзевяць месяцаў у айчынных санаторыях аздаравіліся каля 37 тысяч замежнікаў, з іх каля шасці тысяч у беларускіх здраўніцах за мяжой, астатнія — на тэрыторыі рэспублікі. Гэтыя лічбы значна перавышаюць паказчыкі аналагічнага перыяду мінулага года — тады за студзень-верасень у айчынных санаторыях адпачылі больш за 22 тысячы замежных грамадзян.

Сёлета замежныя госці пераважна сталі выбіраць адпачынак у санаторыях на тэрыторыі рэспублікі. З карысцю для здароўя праводзіць свой адпачынак у беларускіх здраўніцах жадаюць у асноўным расіяне, а таксама грамадзяне краін Балтыі, Польшчы.

У беларускіх санаторыях сёння развітая гібкая сістэма фарміравання тураў на лю-

Санаторый “Баравое”, што ў Бярэзінскім запаведніку, прымае жадаючых адпачыць круглы год

бую колькасць дзён, узводзяцца новыя лячэбныя карпусы, якія аснашчаюцца сучасным медыцынскім абсталяваннем,

ствараецца інфраструктура. Для вольнага часу адпачываючых прапануюцца розныя экскурсіі з наведваннем славу-

тасцяў таго рэгіёна, дзе знаходзіцца здраўніца, наладжваюцца разнастайныя праграмы для адпачынку.

Навукоўцы вызначылі накірункі

Кацярына Немалева

Беларусь пацвердзіла свой удзел у новым праекце “InJoy&Train”, які прапанавала Рамачная праграма навуковых даследаванняў і тэхналагічнага развіцця Еўрапейскага Саюза па накірунку “Прадукты харчавання, сельская гаспадарка і біятэхналогія”.

Беларускія вучоныя ўжо маюць вопыт удзелу ў сумесных праектах Еўрапейскай камісіі, якія праводзіліся ў папярэднія, 6-й Рамачнай праграме. Праекты шэрагу навуковых калектываў тады перамаглі ў конкурсах і атрымалі сродкі на правядзенне сваіх работ.

Праект “InJoy&Train” разлічаны на два гады і скіраваны на развіццё міжнароднага супрацоўніцтва краін ЕС з краінамі постсавецкай прасторы. Асноўная яго задача — прыцягнуць увагу навукоўцаў, прадстаўнікоў бізнесу да нанатэхналогій у вырашэнні пытання аб бяспецы прадуктаў харчавання. Асабліва гэта тычыцца наяўнасці радыёнуклідных прымесьцяў, выкарыстання генетычна мадыфікаваных прадуктаў.

СУСТРЭЧЫ

“Беларускія зарніцы” на старонках амерыканскага двухтыднёвіка “Земляки”

У рэдакцыі “Голасу Радзімы” сустрэліся два пушкіністы: адзін з Чыкага, а другі з Мінска

Адам Мальдзіс

Імя Цімоха Ліякумовіча, мабыць, не патрабуе спецыяльных рэкамендацый для чытачоў нашай газеты. Ён часта дасылаў нам допісы з далёкага Чыкага. А ў 2005 годзе яго апаваданне, прысвечанае чарнобыльскай трагедыі, заваявала першае месца на конкурсе “Голасу Радзімы”. Сёлета выдаў на рускай мове ў Амерыцы кніжку “Беларускія зарніцы” пра найбольш значныя постаці ў гісторыі літаратуры — ад Купалы і Багдановіча да Жуковіча і Гарановіча.

Некалькі слоў пра самога навукоўца, пісьменніка і перакладчыка. Нарадзіўся ён у Азарычах на Гомельшчыне, настаўнічаў на Бабруйшчыне, дзе захапіўся лёсам нашчадкаў Пушкіна ў Беларусі, выдаў пра іх кніжку. Потым, ужо як прафесар, загадваў кафедрай рускай і зарубежнай літаратуры ў Брэсцкім педуніверсітэце — таксама імя А. С. Пушкіна. Выйшаўшы на пенсію, па сямейных акалічнасцях выехаў у ЗША. Але сувязь з радзімай не губляе, актыўна ўдзельнічае ў

жыцці нашай дыяспары ў Чыкага. Вось і цяпер, прыехаўшы на некалькі дзён у Мінск, ён зайшоў у “Голас Радзімы”, паклаў мне на стол апошнюю “Беларускую зарніцу” — ужо шасцідзiesiąтую.

— Цімафей Барысавіч, а што сабой уяўляюць “Землякі”, для каго яны выдаюцца?

— Для рускамоўных выхадцаў з Беларусі, якія жывуць у Чыкага. Набіраецца іх даволі многа, ёсць і кампазітары, мастакі, нават Герой Савецкага Саюза. Сваімі сіламі мы праводзім выставы, канцэрты, вечары. Ёсць у нас тэатр “Атрыум”, дзіцячы тэатр. Што ж датычыцца мяне, то я з’яўляюся намеснікам рэдактара “Земляков”, адказваю за літаратурную старонку. Газета выходзіць раз у два тыдні. Прыемна, што падпісчыкаў яна знаходзіць не толькі ў Чыкага, але і ў многіх іншых гарадах і штатах.

— Я з задавальненнем працягаў ваша конкурснае апаваданне, псіхалагічна вельмі дакладнае і тонкае. Ці не думаеце вы працягваць мастацкую творчасць?

— Думаю. Рыхтую зборнік сваіх апаваданняў пад назвай “Настальгія”. Настальгія, зразумела, па радзіме.

— І чым вы ратуецца ад гэтага пакутлівага пацучця?

— Літаратурай. Але тут ёсць цяжкасці. Калі

дзікі, і камандуе па-беларуску: “Дзед, станы! Яна будзе танцаваць свой канцэрт”.

— У Чыкага ёсць згуртаванне “беларускамоўных” беларусаў на чале са спадарствам Рамукамі, медыкамі, здаецца. Ці кантактуеце вы з імі?

А. С. Пушкіна ў Беларусі”. Ён высока ставіць вашы працы пра рускага класіка, даведаўшыся пра ваш магчымы прыезд, выказаў жаданне сустрэцца з вамі.

Праз колькі часу наш дыялог ператварыўся ў трыялог. Міхаіл Іванавіч падпісаў гасцю з-за акіяна

каля Бабруйска, маёнтка сваёй маці. Варанцовы-Вельямінавы дапамагалі мясцовым сялянам хлебам, драўнінай, грашыма, лекарамі, пабудавалі ў вёсцы Цялуша царкву і школу. Ад Варанцовых-Вельямінавых бярэ свой пачатак Бабруйская галіна нашчадкаў Пушкіна. Па маіх падліках, сёння яна налічвае больш за восемдзiesiąт чалавек. Гэта болей за чвэрць з прыкладна трохсот нашчадкаў у свеце.

— Калі я выкладаў у Целушы, — заўважыў Цімох Барысавіч, — мне казалі, што там да рэвалюцыі быў святар па прозвішчу Пушкін. Арганізаваў прытулак, які назваў “садзікам для састарэлых”. Цікава было б высветліць яго радаслоўную.

— Я падарую вам відэафільм. Не толькі пра святкаванне юбілеяў Пушкіна ў Целушы і Бабруйску, але і пра іншыя пушкініскія мясціны.

— З удзячнасцю прыму падарунак. Паглядзім у розных аўдыторыях.

Міхаіл Ткачоў і Цімох Ліякумовіч у рэдакцыі газеты

я іду ў бібліятэку і бачу, што в’етнамскай кнізе адведзены цэлы стэлаж, а беларуская займае толькі няпоўную палічку, мяне агортвае туга. Пытаюся: чаму так?

А другое лякарства ад настальгіі — нашчадкі. Вось падыходзіць унучка Яна, якой усяго два го-

— Чаму ж. Запрашаем іх на свае вечары. Разам ходзім у праваслаўную царкву, святкуем Каляды і Вялікдзень. Абменьваемся кнігамі.

— Дарэчы, успомніў. Днямі ў мяне быў рускі паэт і грамадскі дзеяч Міхаіл Ткачоў, прынёс генеалагічнае дрэва “Патомкі

сваю кніжку пра Пушкіна і Міцкевіча, расказаў пра вынікі сваіх пошукаў нашчадкаў рускага паэта:

— Унучка Пушкіна Наталля Аляксандраўна выйшла замуж за афіцэра Паўла Варанцова-Вельямінава, дарэчы героя балгарска-турэцкай вайны. Ён перавёз сям’ю ў Вавулічы

Важная кропка на карце

Іван Цырульнікаў

На карце гісторыка-культурных помнікаў Ашмянскага раёна ў Гродзенскай вобласці з'явіўся новы аб'ект — пункт Тупішкі геадэзічнай Дугі Струве.

Тупішкі будуць уключаны ў турыстычны маршрут па Гальшанах. Усяго ў Беларусі знойдзены 21 пункт Дугі Струве. Пяць з іх, у тым ліку і Тупішкі, уключаны ў спіс Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Дуга Струве — гэта ланцуг старых трыягуляцыйных пунктаў, які працягнуўся на 2820 кіламетраў па тэрыторыі дзесяці еўрапейскіх краін і ўяўляе сабой унікальны помнік навукі і тэхнікі. Дуга стваралася з мэтай вызначэння параметраў Зямлі, яе формы і памеру.

Геадэзічныя пункты назіранняў былі закладзены ў перыяд з 1816 па 1855 год. Вымярэнні вялікага сегмента дугі мерыдыяна вяліся пад кіраўніцтвам вядомага расійскага астранома і геадэзіста Фрыдрыха Георга Вільгельма (Васіля Якаўлевіча) Струве, заснавальніка і першага дырэктара Пулкаўскай аб-

Пункт Тупішкі Дугі Струве

серваторыі (Санкт-Пецярбург). Удзельнічаў у гэтай адказнай навуковай экспедыцыі і беларускі вучоны Іосіф Ходзька, географ і геадэзіст.

Пункты дугі знаходзяцца на тэрыторыі Нарвегіі, Швецыі, Фінляндыі, Эстоніі, Латвіі, Літвы, Беларусі, Украіны і Малдовы. Гэтыя краіны ў 2004 годзе звярнуліся ў Камітэт ЮНЕСКА па Сусветнай спадчыне з прапановай аб зацвярджэнні Дугі Струве ў якасці Помніка Сусветнай спадчыны.

Першапачаткова "дуга" складалася з 265 трыягуляцыйных пунктаў. Але знайсці ўсе не атрымалася, а многія былі моцна разбуранымі. Таму ў склад аб'екта для спіса Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА былі ўключаны толькі 34 пункты, якія найбольш добра захаваліся.

На скрыжаванні часу

У вёсцы Слабодка ёсць унікальны храм

Цудоўная зямля Браслаўшчыны. Перш за ўсё, непаўторным сваім краявідам з блакітнымі вачыма азёраў. Цікавы і гістарычны лёс гэтага краю: тут шмат курганоў, замчышчаў. Край гэты заўсёды быў скрыжаваннем: тут праходзілі шляхі з Полацка на Вільню, тут некалі была мяжа з Ліфляндыйй, а цяпер з Латвіяй.

Прыгожы гэты край і дзякуючы сваёй архітэктуры. Вежы храмаў упрыгожваюць сілуэты невялікіх утульных гарадкоў і мястэчак.

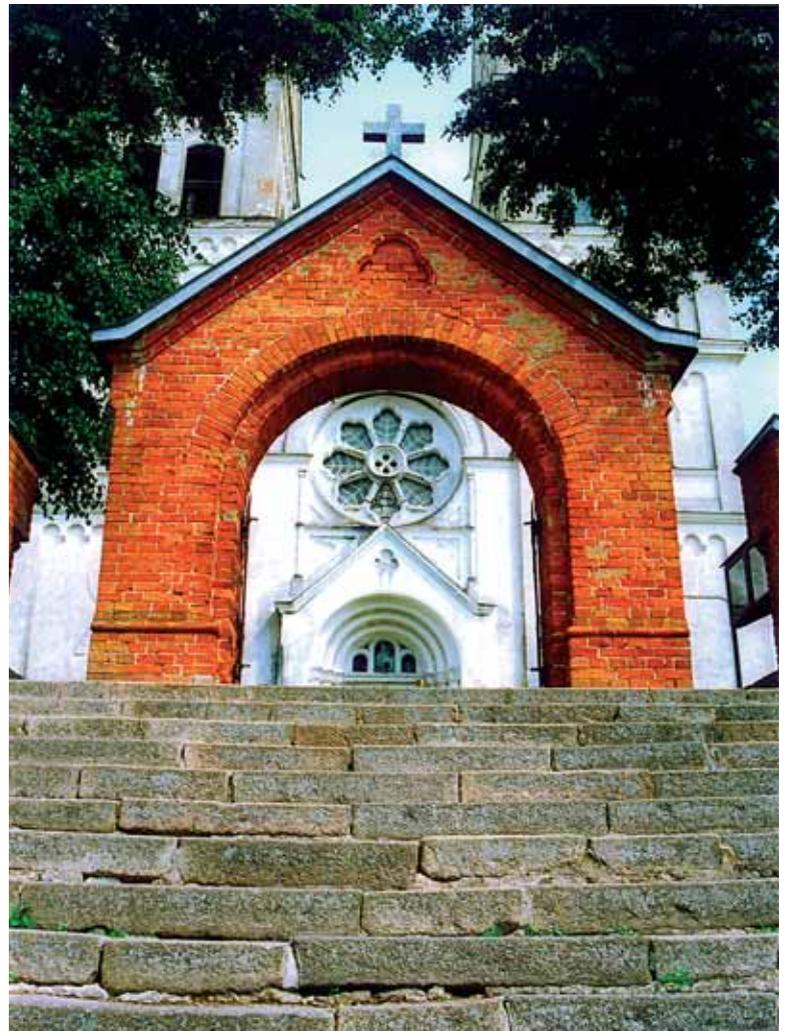
Напрыклад, стромкімі вежамі вялікага касцёла сустракае падарожніка вёска Слабодка, што недалёка ад Браслава. Менавіта тут, у гэтым касцёле, у інтэр'еры храма я ўбачыў новы роспіс яго муроў. Цяжка растлумачыць, у чым заключаецца таямніца мастацтва. Але роспіс зачароўвае: пералівы колераў, кветкі — нічога ад канонаў тыповага касцельнага жывапісу.

— Хто ж гэта зрабіў? — запытаў я ў вернікаў.

— Так, — пачуў у адказ — жыў тут у ксяндза некалі мастак, клікалі яго, здаецца, Генадзь Саламон, быў ён з Віцебска і воль за пяць гадоў размаляваў гэтыя сцены.

— А дзе ён цяпер?
— Няма яго, памёр.

На жаль, таксама няма ўжо і таго ксяндза, які рабіў заказ. Няма мастака, але засталася яго

Касцёл у Слабодцы

таленавітая праца, якая ўражвае сваёй духоўнай чысцінёй. Няхай не ўсё ў гэтай працы прафесійна, ёсць наіў, але, бачная, адчуваецца цеплыня веры. Тая цеплыня, якая

ўражвала ў першых хрысціянскіх храмах і збераглася на беларускай зямлі ў полацкай Сафіі.

Армэн Сардараў,
доктар архітэктуры

Класічныя творы ў электронным выглядзе

Дзіяна Грышанавя

Унікальныя дакументальныя звесткі пра Якуба Коласа змешчаны на сайце Дзяржаўнай архіўнай службы Беларусі.

Матэрыяламі аб жыцці і творчасці Якуба Коласа папоўнілася рубрыка сайта Дзяржаўнай архіўнай службы Беларусі, прысвечаная 125-годдзю з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Якуба Коласа і Янкі Купалы.

У праект увайшлі архіўныя дакументы, якія тычацца жыцця і грамадскай дзейнасці паэта. Гэта тэкставыя, фота- і фонадакументы, малюнкi (электронныя копіі першакрыніц). Усяго размешчана больш за 160 дакументаў, якія знаходзяцца ў сямі дзяржаўных архівах. Рубрыка таксама ўтрымлівае фонадакументы з запісамі голасу Якуба Коласа.

Дарэчы, праект пад назвай "Класікі сусветнай літаратуры Янка Купала і Якуб Колас. Да 125-годдзя з дня нараджэння" створаны гэтым летам на сайце Дзяржаўнай архіўнай службы. Юбілейная рубрыка ўжо ўключае дакументы аналагічнага характару пра Янку Купалу. Варта адзначыць, што сярод змешчаных матэрыялаў ёсць 84 аўтографы Янкі Купалы і Якуба Коласа, частка тэкстаў падаецца на рускай, польскай і лацінскай мовах.

З чаго складваюцца вялікія справы

Кацярына Дзенісенка

— У мяне прапанова: першым рэцэптам у кулінарнай кнізе павінен быць рэцэпт прыгатавання дранікаў! Як вы мяркуеце, дзе можна пачуць такое выказанне? Я магу паспрачацца, што ўсе здагадкі, магчыма, і слушныя, але далёкія ад ісціны. Наўрад ці было сярод варыянтаў меркавання, што прапанову выказалі на афіцыйным мерапрыемстве.

Падчас сустрэчы, прысвечанай Дню Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і 15-годдзю дзейнасці ААН у Рэспубліцы Беларусь, былі падведзены вынікі працы гэтай міжнароднай арганізацыі ў нашай краіне. Менавіта ў 1992 годзе ў Беларусі адкрылася прадстаўніцтва ААН, каб падтрымаць нацыянальныя намаганні, скіраваныя на вырашэнне эканамічных і сацыяльных праблем. Асаблівай увагі, на думку прадстаўніка ААН/ПРААН у Беларусі Джыхан Султаноглу, заслугоўвае праект па прадукіленню СНІДу. Гэта наглядны прыклад таго, калі партнёрства прыносяць вынікі. Сёння распаўсюджванне СНІДу ў Беларусі на дастаткова нізкім узроўні, паказальнікі якога роўныя паказальнікам Аўстрыі і

Праект па прадукіленню СНІДу засведчыў сваю важнасць

Даніі.

На сустрэчы ўразіла і іншая статыстыка. Аказваецца,

Беларусь займае першае месца ў свеце па... ўжыванні бульбы! Штогод кожны беларус з'ядае

180 кілаграмаў гэтай агародніны. Лічбы прагучалі не проста так: наступны год ААН аб'явіла годам бульбы. У планах — фотаконкурс, конкурс альтэрнатыўнай моды і іншыя, звязаныя з папулярызаваннем бульбы ў свеце. Пэўным сімвалам года павінна стаць міжнародная кніга кулінарных рэцэптаў з бульбы. А Браніслаў Екіч, прадстаўнік ЮНІСЕФ у Беларусі, перакананы, што пад рэцэптам №1 у кнізе павінны быць беларускія дранікі.

— Для беларусаў, на мой погляд, гэты год будзе насычаным рознага кшталту падзеямі і мерапрыемствамі, — адзначыла на сустрэчы Джыхан Султаноглу. — На жаль, мяне ў краіне ўжо не будзе. Але за ўсімі падзеямі я буду сачыць з Нью-Йорка, бо хутка прыступлю да выканання абавязкаў на новай пасадзе — намесніка дырэктара Рэгіянальнага бюро праграм развіцця ААН для краін Еўропы і СНД. Развітваючыся, я хачу сказаць, што атрымала вялікае задавальненне ад працы ў Беларусі.

І хоць у кар'еры міжнародных служачых змена краін, у якіх даводзіцца працаваць, — справа даволі звычайная, напэўна, адчуваецца нейкі смутак. Калі доўгі час жывеш у краіне, вывучаеш яе гісторыю і культуру, яна становіцца нібы другой радзімай, якой потым вельмі не хапае.

Усе колеры свету

На II Міжнародным фестывалі пейзажа можна было адчуць усю прыгажосць гэтага жанру

Ірына Цімохіна

У галерэйна-выставачным комплексе Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі адбылося ўрачыстае адкрыццё II Міжнароднага фестывалю пейзажа, прысвечанага народнаму мастаку Беларусі Віталю Цвірку.

З даўніх часоў у жывапісе, пластыцы, графічных і дэкаратыўных творах гучыць адвечная песня Радзіме, навакольнай прыродзе. І што цікава: супастаўленне, часам даволі нечаканае, розных твораў, розных аўтараў паглыбляе і ўзбагачае наша веданне і разуменне агульнай кар-

ціны мастацтва.

Пейзажны жанр — адзін з самых традыцыйных, дэмакратычных і папулярных. Рукатворныя, па-мастацку трапяткія, адухоўленыя і сарэтыя сэрцам пейзажы сапраўдных майстроў ніколі не замяняць самыя найноўшыя тэхналогіі і арт-практыкі. Гэта ідэя і лягла ў аснову канцэпцыі II Міжнароднага фестывалю пейзажа, прысвечанага Віталю Цвірку, народнаму мастаку Беларусі, лаўрэату Дзяржаўнай прэміі БССР, жывапісцу, які аднолькава выдатна валодаў тэхнікай малюнка, акварэлі, алейнага жывапісу, быў выдатным педагогам.

Традыцыйна, у фестывалі по-

бач з беларускімі творцамі прымаюць удзел мастакі з розных краін — Расіі, Украіны, Літвы, Нарвегіі, Арменіі, Сербіі.

На фестывалі прадстаўлены пейзажы, выкананыя ў розных тэхніках: акварэль, алей, акрыл, батык, фота, графіка, калаж, а таксама розных стыляў і накірункаў — ад акадэмічнага да абстрактнага.

Фестываль пейзажа раскрывае новыя перспектывы гэтага жанру, яго вялікі патэнцыял, здольнасць пастаянна абнаўляцца, адкрываць магчымасці для пошуку і эксперыменту, а таксама акрэслівае сённяшні стан пейзажа, яго месца ў творчасці сучасных мастакоў.

Юны майстар эпістальярнага жанру

Валерыя Сямёнава

У Берне падведзены вынікі 36-га Міжнароднага маладзёжнага эпістальярнага конкурсу, які штогод праводзіцца пад эгідай Сусветнага паштовага саюза і ЮНЕСКА. Трэцяя заахвочвальная прэмія прысуджана пяцікласніку Ільянскай школы Вілейскага раёна Мінскай вобласці Аляксею Гаўрыліку.

У Беларусі такога роду конкурс праводзіцца сёлета ў 11-ы раз. У ім прымалі ўдзел юнакі і дзяўчаты, не старэйшыя за 15 гадоў. У фінал выйшлі сем лепшых аўтараў сачыненняў, па аднаму прадстаўніку з кожнай вобласці і са сталіцы. Тэму, звязаную з нялёгкім жыццём дзікіх жывёл ва ўмовах змянення

клімату, найболей поўна раскрыў дзесяцігадовы Алёша Гаўрылік на прыкладзе маленькага бабрэня. Аўтарытэтнае журы аднагалосна прысудзіла яму першае месца, адзначыўшы таксама настаўніцу пераможцы Ганну Філіповіч. Затым сачыненне Алёшы было накіравана ў Швейцарыю, у штаб-кватэру міжнароднага бюро Сусветнага паштовага саюза. Лепшыя работы дзяцей і падлеткаў сюды даслалі з 61 паштовай адміністрацыі свету. У выніку — у нас трэцяе месца.

Дарэчы, сачыненні юных беларусаў і раней адзначаліся на сусветным паштовым узроўні: у 2002 годзе Вікторыі Татарчэнка з Барысава прысуджана трэцяя заахвочвальная прэмія, а ў 2003-м вучаніца Карэбскай базавай школы Дрыбінскага раёна Вікторыя Даніловіч заняла першае месца.

Гісторыя ў адным музеі

У Беларусі з'явіцца нацыянальны гістарычны музей.

Прэзідэнт рэспублікі Аляксандр Лукашэнка даручыў Міністэрству культуры сумесна з Нацыянальнай акадэміяй навук у наступным годзе

стварыць канцэпцыю новага музея.

Плануецца, што нацыянальны гістарычны музей з'явіцца на базе Нацыянальнага музея гісторыі і культуры. Ён павінен стаць адной з вядучых культурных устаноў рэспублікі.

Сябруюць гарады

Полацк і расійскі горад Вялікія Лукі Пскоўскай вобласці стануць пабрацімамі.

Дамоўленасць аб гэтым дасягнута на ўзроўні кіраўніцтва двух гарадоў. Падрыхтаваны і праект дагавора аб усталяванні

пабрацімскіх сувязяў. Мяркуюцца, што ён будзе падпісаны да канца года. Акрамя таго, адміністрацыя Вялікіх Лукаў мае намер развіваць супрацоўніцтва ў сферы адукацыі з беларускім Наваполацкам.

КРЫЖАВАНКА

Падарожжа ў мінулае

Па гарызанталі:

1. Ударны музычны інструмент, які ў сярэднявеччы дазвалялася мець мінскім рамесным цэхам. 7. Прысвятак народнага календара, які калісь лічылі першым днём вясны. 8. Князь Вялікага княства Літоўскага, пры якім княства дасягнула найбольшай магутнасці і памераў. 10. Старажытны народны духавы музычны або паляўнічы інструмент. 11. Майстар па вырабу колаў і калёсаў. 12. Прадстаўніца мінскага гарадскога саслоўя ў часы ВКЛ. 15. Беларускі мысліцель-гуманіст эпохі Адраджэння. Заснаваў у Нясвіжы друкарню. 17. Службовая асоба Мінскага ваяводства, у распараджэнні якога знаходзіліся прадукты харчавання. 18. Добрыя... 22. Спецыяліст па вывучэнню насякомых. 23. Князь Вялікага княства Літоўскага (1492–1506), кароль польскі (1501–1506). У 1505 г. увёў Радамскую канстытуцыю, якая пашырала правы шляхты. 24. Акружэнне войскамі князя Глінскага ў 1508 г. Мінска з мэтай яго захопу. 26. Камень, якім у старажытнасці карысталіся для высякання агню. 28. Памяшканне для мышцы, якое ўпершыню пачало дзейнічаць у Мінску ў 1499 г. 32. Старажытная назва заходняй часткі сучаснай вуліцы Інтэрнацыянальнай. 33. Расійская імператрыца, якая падтрымала прыход да ўлады караля С. Пянятоўскага. 34. Старажытнае народнае паданне. 37. Уладальнік вялікіх маёнткаў, багачыя. У Беларусі былі Сапегі, Радзівілы, Завішы і іншыя. 38. Князь Вялікага княства Літоўскага (1377–1392), кароль Польшчы (1386–1434). 39. Лаўка, магазін.

Па вертыкалі:

1. Старажытная назва ўсходняй часткі вуліцы Інтэрнацыянальнай. 2. Малюнак Бога або святога як прадмет рэлігійнага пакланення. 3. Царкоўны прапаведнік XVIII стагоддзя, аўтар твора «Нядзельныя пропаведзі». 4. Даўнейшая назва г. Іванова на Брэстчыне, у наваколлі якога нарадзіўся мастак

Н. Орда. 5. Адна з галоўных службовых асоб ваяводства, якая кіравала гарнізонам мінскага замка і яго апалчэннем. 7. Прадстаўнік дынастыі, якую заснаваў кароль Ягайла. 9. Прадстаўнікі насельніцтва асобнай этнічнай групы, якія ўпершыню засяліліся ў Мінску ў XVI стагоддзі. 13. Князь Вялікага княства Літоўскага. Беларуская мова пры ім была прызнана агульнадзяржаўнай. 14. Святое... Багаслоўская кніга, якая вывучалася ў брацкіх школах пры цэрквах і манастырах. 16. Грошы, якія патрабавалася ўносіць пры ўступленні ў рамесны цэх. 19. Араматныя смала, якая выкарыстоўваецца ў час богаслужэння. 20. Павальная смерць, эпідэмія. 21. Дакумент, запіс аб юрыдычным факце. 25. Старадаўняя арабская манета. 27. Выбарны адміністрацыйны і судовы орган Мінска ў часы ВКЛ. 29. Дзяржаўны дзеяч ВКЛ, дыпламат. З 1586 г. займаў пасаду мінскага кашталіана. 30. Спявак, актёр, рэжысёр, стваральнік першага пастаяннага тэатра ў Мінску. 31. Адна з службовых павятовых пасадаў Мінска. 35. Узорная рэч (шэдэўр), якую павінен быў зрабіць падмайстар рамеснага цэха, прэтэндуючы на пасаду майстра. 36. Адзін з кіраўнікоў казацка-сялянскага паўстання ў Беларусі.

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі:
1. Вяртыкаль. 2. Абрамаў. 3. Абрамаў. 4. Явава. 5. Кашталіан. 7. Ягайла. 8. Вітаўт. 9. Татары. 10. Рок. 11. Стэльмак. 12. Мясчанка. 13. Князь. 14. Пянятоўскі. 15. Вуліца. 17. Князь. 18. Мышці. 22. Ангеломат. 23. Аляксандр. 24. Царкоўны прапаведнік. 25. Манета. 27. Выбарны адміністрацыйны і судовы орган. 28. Каляна. 29. Мінск. 30. Кашталіан. 31. Абрамаў. 32. Камень. 33. Інтэрнацыянальная. 34. Каляна. 35. Мінск. 36. Явава. 37. Явава. 38. Явава. 39. Явава.

Па вертыкалі:
1. Вяртыкаль. 2. Абрамаў. 3. Абрамаў. 4. Явава. 5. Кашталіан. 7. Ягайла. 8. Вітаўт. 9. Татары. 10. Рок. 11. Стэльмак. 12. Мясчанка. 13. Князь. 14. Пянятоўскі. 15. Вуліца. 17. Князь. 18. Мышці. 22. Ангеломат. 23. Аляксандр. 24. Царкоўны прапаведнік. 25. Манета. 27. Выбарны адміністрацыйны і судовы орган. 28. Каляна. 29. Мінск. 30. Кашталіан. 31. Абрамаў. 32. Камень. 33. Інтэрнацыянальная. 34. Каляна. 35. Мінск. 36. Явава. 37. Явава. 38. Явава. 39. Явава.

